

การเมืองไทยยุคเผด็จการทหาร

- เสริมบังคับศิลา หัวหน้าพรรคคือจอมพล ป. พิบูลสงคราม
- นิสิต นศ.ประท้วงการเลือกตั้ง มีการส่งหนังสือให้
- มีจอมพลถนอมเป็นนายกฯ
- 2501 จอมพลสฤษดิ์รัฐประหารจอมพลถนอม ยุบพรรคการเมือง ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ใช้อำนาจจาก “คณะปฏิวัติ”
- จอมพลสฤษดิ์ต้องการมีอำนาจสูงสุด โดยการยุบเอาอำนาจอธิปไตยที่มีอยู่ 3 อำนาจ มารวมศูนย์ที่หัวหน้าคณะปฏิวัติ
- จอมพลสฤษดิ์อ้างว่า จะสร้างประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับสังคมไทย
- ข้ออ้างในการรัฐประหาร 2501 คือความไม่ปลอดภัยของสถานการณ์ภายในและภายนอก
 - ภายใน > คอมมิวนิสต์ (อ้างอย่างชัดเจน) , มีคนเอารัฐธรรมนูญอ้างเพื่อสร้างความแตกแยก
 - ภายนอก > มีภัยร้ายกำลังจะมา ต้องผ่าตัดระบบใหม่ อาศัยการรัฐประหาร
- มีการตั้งกองบัญชาการปฏิวัติ บริหารประเทศ
- มีการยกเลิกพรรคการเมือง , ยุบสภา , ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ 240 คน ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และเป็นสภานิติบัญญัติ
- มีแผนที่จะปรับปรุงเศรษฐกิจ โดยเอาแผนของประชาธิปไตยมาปรับปรุง เป็น “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” (2504) (ตั้งแต่ยุคชาติชายเป็นต้นมา ไม่สนใจแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ)
- มีธรรมนูญการปกครอง 2502 โดยมีมาตรา 17 เป็นจุดสำคัญ
- ประชาชนไม่มีบทบาททางการเมืองใดๆ ข้าราชการรับคำสั่งและรับใช้รัฐบาล
- มีการใช้นโยบายประชานิยมอย่างมาก น้ำ,ไฟ, โทรศัพท์,ค่าเล่าเรียน
- จัดการอันธพาล
- ปฏิเสธวัฒนธรรมตะวันตก
- กวดขันแหล่งอบายมุข , เลิกอาชีพสามล้อ
- จัดการเรื่องเพลิงไหม้อย่างเด็ดขาด
- ปราบปรามยาเสพติด โดยการปราบฝิ่น (แต่มีการบอกว่าเป็นฉาบบังหน้า)
- มีการตรวจราชการทางบกบ่อยที่สุด (ข้าราชการจัดฉากบังหน้า)
- มีการจัดการปกครองโดยทหารอย่างเด็ดขาด
 - ปว.12 เจ้าหน้าที่สามารถกักขังผู้ต้องหาได้ตลอดการสอบสวน
 - ปว.15 ผู้ใดมีการกระทำเป็นคอมมิวนิสต์ ให้ขึ้นศาลทหาร (ตามอำนาจกฎอัยการศึก)

แนวคิด “พ่อขุนอุปถัมภ์” ของจอมพลสฤษดิ์

- ถูกปลุกฝังแนวคิดจากสังคมนิยมทหาร
- คิดว่าพรรคการเมืองและการเลือกตั้งไม่เหมาะสม สร้างความแตกแยก วุ่นวาย
- นักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์เป็นตัวสร้างความวุ่นวาย
- เชื่อในระบบกษัตริย์ที่มีศัพทราชาธรรม
- นายกฯ ต้องมีอำนาจเด็ดขาด เทียงธรรมเหมือนพ่อปกครองลูก และลงโทษเพื่อให้ลูกเป็นคนดี
- นำจารีตประเพณีเป็นหลัก แล้วนำประชาธิปไตยตะวันตกมาประยุกต์

เหตุของการปฏิวัติ

- ไม่พอใจปชต. ตะวันตก
- ฐานะการคลัง
- คอมมิวนิสต์
- ไม่ยอมที่เห็นความแตกต่างของสังคม (คนอีสานอพยพเข้าเมืองมาทำงาน (เช่นเห็นคนขอนแก่นขี่สามล้อ))

- ปรับปรุงระบบราชการ เป็นการรวมศูนย์อำนาจ
- มี ปว.57 ตั้งหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกฯ เพิ่มขึ้น (2506)
- ดำรงตำแหน่ง ผบ.สส. ผบ.ทบ. อ.ตร.
- ตั้ง วปอ. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของนักการเมือง ข้าราชการ
- แสวงหาความชอบธรรมในอำนาจ โดยการอิงแอบกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พยายามสร้างสถาบัน
- ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ เป็นแผนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ โดยตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน BOI” (2503) ให้สิทธิพิเศษต่างๆ
- การชุมนุม การประท้วง เรียกร้อง ถูกห้ามอย่างเด็ดขาด เพื่อสร้างความสงบ เป็นประโยชน์ในการเรียกนักลงทุนจากต่างประเทศ
- การส่งเสริมการลงทุน ทำให้เกิดการกระจุกตัวของธุรกิจและทำลายระบบเกษตรกรรม
- ดำเนินการทางการเมืองตามกันสหรัฐอเมริกา เช่น แลกการถนัด-รัทธ์ การสร้างถนนมิตรภาพ
- เริ่มต้นการสร้างมหาวิทยาลัยในภูมิภาค (ขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลานครินทร์) และมีการตั้ง NIDA เพื่อศึกษาระบบการปกครองจากอเมริกา
- “ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว”
- ผู้มีแนวคิดตรงข้ามรัฐถูกปราบปราม (ด้วยข้อหาคอมมิวนิสต์)
- อสังกรรม 8/12/2506 จอมพลถนอมรับช่วงต่อ
- เกิดกระแสกดดัน 2 ประการหลังขึ้นมา
 - มีการยึดทรัพย์จอมพลสฤษดิ์ (ใช้อำนาจม.17)
 - เรียกร้องรธน. จนได้ในปี 2511
- เนื้อหา รธน. มีจุดสำคัญคือ
 - แยกอำนาจบริหารและนิติบัญญัติออกจากกัน
 - มี สว. จากการแต่งตั้ง มีอำนาจเท่าสส. มีจำนวน ¼ ของสส.
- มีการตั้งพรรคการเมือง ฝ่ายรัฐบาลโดย พรรคสหประชาไทย (พรรคพวกจอมพลถนอม + อดีตเสริม nang คีลา + ผู้อิงแอบอำนาจ) และพรรคประชาธิปไตย (ฝ่ายค้าน)
- นศ. เริ่มมีบทบาททางการเมือง เริ่มจากประเด็นขึ้นค่ารถเมล์จาก 50 เป็น 75 สตางค์
- มีการตั้ง “กลุ่มนิสิตนักศึกษาอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง” จนเป็น ศนท.
- ผลการเลือกตั้ง 219 ที่นั่ง สปท.76 ปชป.57 ที่เหลือเป็นพรรคเล็กและอิสระ
- จึงมีการรวมเสียงจากกลุ่มอิสระ เข้ามาเพื่อจัดตั้งรัฐบาล จอมพลถนอมเป็นนายกฯ
- จอมพลถนอมปฏิบัติตัวเอง หลังเกิดปัญหาในสภาจากความแตกแยกของสส.ฝั่งรัฐบาลเอง
- เริ่มมีการตั้ง ศนท. ในวันที่ 1/2/2513 โดยสถาบันอุดมศึกษา 11 สถาบัน
- และมีกลุ่มอิสระภายในมหาวิทยาลัย โดยนิสิตนักศึกษา เริ่มจากปัญหาภายในมหาวิทยาลัยไปจนถึงปัญหาสังคม
- กลุ่มการเมืองหลังปฏิวัติ 17/11/2514
 - กลุ่มนิสิตนักศึกษา
 - กลุ่มการเมือง ทหาร ข้าราชการพลเรือน นักการเมืองที่เสียผลประโยชน์ (มีการฟ้องร้องว่าการรัฐประหารไม่ชอบ แต่ศาลบอกว่าคณะปฏิวัติได้อำนาจโดยชอบแล้ว)
 - กลุ่มนักธุรกิจ
 - กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

- การเคลื่อนไหวของนิสิต นักศึกษา
 - เริ่มทดสอบพลังโดยการจัด “สัปดาห์ไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่น” ในช่วง 20-30/11/2515 โดยธีรยุทธ บุญมี (เลขา ศนนท.)
 - ประท้วงปว.299 ที่ให้ฝ่ายบริหารล้างล้างอำนาจตุลาการ
 - ประท้วงเรื่องนักศึกษารามฯ 9 คน ที่ทำหนังสือ “มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีคำตอบ” แล้วถูกดร.ศักดิ์ ผาสุขนิรันดร์ ลบชื่อออกจากการเป็นนักศึกษา ต่อมาด้วยการให้อธิการฯ ลาออก และขอรัฐธรรมนูญ (ข้อสุดท้ายไม่สำเร็จ)
 - การประท้วงใช้ทรัพย์สินราชการเพื่อล่าสัตว์
 - เป็นจุดเริ่มต้นจนเกิดกรณี 14 ตุลา 2516
 - จากการรวมตัวของนิสิตนักศึกษา กลุ่มทหารที่เสียผลประโยชน์ ชนชั้นกลาง
- ผลของ 14/10/16
 - ล้มรัฐบาลทหาร
 - ทำลายกลุ่มอำนาจอุปถัมภ์
 - เปิดทางการปกครองประชาธิปไตย
 - การกลับมาของกลุ่มอำนาจนิยม และกลุ่มการเมืองใหม่
 - สังคมรังเกียจกลุ่มนักเรียนทหาร นักเรียนตำรวจ

การบ้าน 5 คะแนน
 ให้ศึกษาว่า ในยุคสฤษดี มีการสถานาคความชอบธรรมในระบอบกษัตริย์อย่างไร เพราะอะไร
 เปรียบเทียบกับสมัยคณะราษฎร 2475-2500 ให้คิดและวิเคราะห์ (ทำเป็น Mind Map ด้วยก็ดีนะจ๊ะ...
 ไม่ก็ทำเป็น Word ก็ได้นะเออ) อ้างอิงให้ถูกต้องด้วย!

ให้เวลา 2 สัปดาห์ ส่ง 25/11/53

หาข้อมูลร่วมกันได้ แต่ห้ามลอก ถ้าลอกชัดเจน 0 ทั้คู่
 ส่งทาง Flash Drive ที่ห้องอาจารย์ ในคาบนะเออ...

การเมืองยุคประชาธิปไตย 2516 – 2519

เหตุผลที่รัฐบาลสัญญาไม่สามารถบริหารประเทศไปได้

- ปัญหาความยากจน (โดยเฉพาะเกษตรกรและผู้ใช้แรงงาน)

- ไม่มีกฎหมายประกันสังคม กฎหมายคุ้มครองแรงงาน ไม่มีสวัสดิการให้ผู้ใช้แรงงาน

- เปรียบเสมือนนายทาสกับทาส

- กฎหมายหลายฉบับเกี่ยวกับเกษตรกรและผู้ใช้แรงงาน ถูกคัดค้านจากสมาชิกสภานิติบัญญัติ รัฐมนตรี

บางคน

(เนื่องจากเป็นกลุ่มทุน)

- มีการเรียกร้องให้ขึ้นราคาข้าว เนื่องจากข้าวราคาตกต่ำ

- มีการชุมนุมประท้วงของชาวนาทุกวัน

- ปัญหาเรื่องอำนาจของสหรัฐอเมริกา

- สงครามอินโดจีน อเมริกากำลังจะแพ้

- เนื่องจากรัฐบาลตั้งแต่สมัยสฤษดิ์ มีการเอื้อประโยชน์ต่ออเมริกา

- ถูกแรงกดดันจากทั้งฝ่ายต่อต้านให้ไล่อเมริกา และฝ่ายสนับสนุน (ทหารบางส่วนที่ได้ประโยชน์)

- ปัญหาระหว่างกรม. กับสภานิติบัญญัติ

- ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ (ประธานสภา) ใช้สภาเป็นเครื่องมือต่อรองอำนาจกับรัฐบาล

สัญญา ธรรมศักดิ์ ประกาศลาออก นักศึกษาจึงเข้าไปขอร้องให้เป็นนายกฯ ต่อ แต่ก็เข้าไปแบบรอเวลาให้

รัฐธรรมนูญเสร็จ

Comment [MTx1]: รัฐบาลไม่สามารถใช้อำนาจได้มากแบบสมัยสฤษดิ์ เนื่องจากคำว่า "รัฐบาลพระราชทาน" ค้ำไว้อยู่

Comment [MTx2]: ที่นครสวรรค์ มีกลุ่มกำนันทรง เป็นพ่อค้าข้าวรายใหญ่

Comment [MTx3R2]: กลุ่มชาวนาภาคกลาง ร้องว่าค่าเช่านาขึ้น แต่ราคาข้าวไม่ขึ้น

หลังรัฐบาลสัญญา มีการเลือกตั้ง สิ่งที่น่าสนใจคือ

- มีพรรคการเมืองที่น่าสนใจเช่น
 - ประชาธิปัตย์ กลับมาใหม่
 - ชาติไทย รวมพวกพรรคสหประชาไทต่างๆ มา
 - กิจสังคม รวมกลุ่มนักธุรกิจมากมาย เช่น คีตกฤษดิ์ ปราโมช , บุญชู โรจนเสถียร , พงษ์ สารสิน
 - พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย มีชานี ศักดิ์เศรษฐ์ , ไชแสง สุขใส
 - พรรคแนวร่วมสังคมนิยม มีแคล้ว นรปติ
 - พรรคพลังใหม่ รวมนักวิชาการและพวกหัวก้าวหน้า หมอกระแส ชนระวงศ์

Comment [MTx4]: เน้นนโยบายเศรษฐกิจสังคมนิยม สังคมนิยม

Comment [MTx5]: หมอไทยคนแรกที่ได้แมกไซไซ

พรรคประชาธิปไตยได้จัดตั้งรัฐบาล เอา ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายก แต่แถลงนโยบายไม่ผ่าน จึงต้องล้มไป

ต่อมา ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ จึงก้าวเข้ามาเป็นนายกฯ แทน เริ่มนโยบาย

Comment [MTx6]: ตำนาน นายก.ส. 18 เสียง

- ทำความสัมพันธ์กับจีน เพื่อลดแรงกดดัน
- นโยบายประชานิยม (เงินผัน, รถเมล์ฟรี, รถไฟฟรี, น้ำฟรี, ไฟฟ้าฟรี, รักษาพยาบาลฟรี)
- ถอนฐานทัพอเมริกาออกจากประเทศไทย
- ตั้งกรุงเทพมหานคร

Comment [MTx7]: สำหรับคนจน

Comment [MTx8]: ที่มาของคำว่า “เมียเช่า”

หลังยุบสภาปี 2518 มีการเลือกตั้ง ประชาธิปัตย์ได้เสียงมากที่สุด ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์เป็นนายก ขณะนั้นเริ่มมีความขัดแย้งทางการเมือง มีการสร้างกลุ่ม “ขวาพิฆาตซ้าย” โดยพล.ต.ประภาส เป็นแกนนำ

- มีการลอบสังหารแกนนำสังคมนิยม (บุญสนอง บุญโยทยาน) ฆ่าแกนนำกรรมกร ผู้นำนักศึกษา

การรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519

- โดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
- มีการเตรียมการมาตั้งแต่ประมาณปี 2518 โดยใช้อ้างคอมมิวนิสต์
- หลังการรัฐประหาร มีการตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกฯ แต่ไม่ได้ให้อำนาจเต็มที่
 - มีคณะกรรมการที่แปรสภาพจากคณะปฏิรูป เป็นเปลือยกอัยการสูงสุด “รัฐบาลหอย”
 - มีความเด่นตรงความจงรักภักดี ต่อต้านคอมมิวนิสต์ เป็นคนตรง ต่อต้านคอร์รัปชัน
- การดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ผิดพลาด ด้วยการต่อต้านโซเวียตและจีน
- มีการกำหนด “แผนบันไดสามขั้น” เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย 12 ปี
 - หลังประกาศแผนนี้ เริ่มมีแรงกดดันจากหลายฝ่าย เนื่องจากการอยู่ในอำนาจนานถึง 12 ปี
- อีกปัญหาคือ ครม. เป็นกลุ่มสุดขั้วรุนแรง
 - สมัคร สุนทรเวช
- ไม่มีนโยบายด้านเศรษฐกิจ
- มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพ
 - หนังสือพิมพ์ห้ามเสนอข่าวบ้านเมือง
 - มีช่องทางในการรับฟังข่าวสารบ้านเมือง 3 ช่องทาง
 - วิทยุเสียงประชาชนของกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทย (พรรคคอมมิวนิสต์)
 - วิทยุบีบีซี
 - วิทยุวีโอเอ (เสียงอเมริกา)
- กลุ่มทหารยังเติร์ก (จปร.7) เข้าพบพล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เพื่อเข้าพบให้ก่อการปฏิวัติ
 - พล.อ.เกรียงศักดิ์ แจ้งเรื่องให้พล.ร.อ.สัจด์ ทำการปฏิวัติ
 - 26 มี.ค. 2520 มีการพยายามปฏิวัติโดยพล.อ.ฉลาด หิรัญศิริ แต่กลายเป็นกบฏ เพราะไปยิง ผบ.คนหนึ่งตาย ถูกม.20 สั่งประหารชีวิต (เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติคนเดียวที่ถูกยิงเป้า)
- หลังยึดอำนาจ พล.อ.เกรียงศักดิ์เป็นนายก ประกาศจะมีการใช้รัฐธรรมนูญภายใน 1 ปี
 - รธน. 2521
 - มีบทบัญญัติที่เป็นประชาธิปไตยหลายประการ แต่ก็มีบทเฉพาะกาล
 - ใน 4 ปีแรกที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ¼ ของส.ส. มีอำนาจเทียบเท่าสภาผู้แทนราษฎร มาจากการแต่งตั้งของคณะปฏิวัติ
- เชื่อว่าพล.อ.เกรียงศักดิ์ เป็นนายกแน่นอน เนื่องจากมีวุฒิสภาคอยค้ำบัลลังก์อยู่
- นโยบายที่สำคัญ
 - มีการค้าขายกับลาว
 - มีการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นนายก
 - มีการออกงานต่างๆ โดยการปรุง “แกงเขียวหวานบริันดี”
- ปัญหาที่สำคัญของรัฐบาลเกรียงศักดิ์
 - ปัญหาเศรษฐกิจ เรื่องราคาน้ำมัน และราคาสินค้าการเกษตร
- ถูกกดดันจากหลายฝ่าย ทั้งนายทหารยังเติร์ก และหลายๆ ฝ่าย จนต้องลาออก
- มีการเสนอชื่อ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ขึ้นเป็นนายกฯ (กลุ่มยังเติร์กก็เห็นด้วย)
- พล.อ.เปรม เป็นนายกในขณะที่เป็น ผบ.ทบ. และ ผบ.สส.
 - มีการสนับสนุนจากพรรคประชาธิปัตย์ ชาติไทย กิจสังคม
- มีการแบ่งโควตารัฐมนตรีต่างๆ
 - ตำแหน่งรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง และการคลัง พล.อ.เปรมเลือกด้วยตนเอง

- มีการนำคดี ภาพลักษณ์ชื่อเสียงมาเป็น
- ลักษณะสำคัญของพล.อ.เปรม
 - พูดน้อย ไม่สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์
 - มีภาพลักษณ์ชื่อเสียง ต่อต้านการคอร์รัปชัน
 - จงรักภักดี ทำงานตอบสนองสถาบันกษัตริย์
 - มีภาพลักษณ์เด่นชัดตั้งแต่เป็นแม่ทัพภาคที่ 2 ที่ดำเนินการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์
 - มีภาพลักษณ์เหนือการเมือง
- เทคโนโลยีแคเรต
 - การทำงานร่วมกันระหว่างข้าราชการและนักวิชาการ ในการตัดสินใจนโยบายต่างๆ คือ นักเทคนิค
นักวิชาการ+ข้าราชการประจำ
 - สถาพัฒน์ มีหน้าที่กำหนดนโยบายของรัฐบาล
 - สนง.เศรษฐกิจการคลัง คุมนโยบายการคลังของประเทศ เสนอกรมต. และรัฐบาล
 - สำนักงบประมาณ
 - ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - นักวิชาการมหาวิทยาลัย
- ผลงาน เทคโนโลยีแคเรต
 - การพัฒนาพื้นที่ชนบท
 - การร่วมมือของนักวิชาการ + สถาพัฒน์
 - ประกาศในแผนพัฒนาฯ 4-5
 - การสร้างงาน สร้างอาชีพ
 - พล.อ.เปรม ดูแลนโยบายด้วยตนเอง
 - การปูพื้นฐานด้านสาธารณสุขให้กับชาวบ้าน
 - หน่วยงานราชการ โดยส่วนกลางลงไปสู่ท้องถิ่น
 - จาก 4 กระทรวง (มหาดไทย,เกษตร,สาธารณสุข,ศึกษา) เพิ่มเข้าเรื่อยๆ (อุตสาหกรรม, พาณิชย,กลาโหม)
 - นโยบายของกระทรวงมหาดไทยเรื่องน้ำดื่ม สร้างภาชนะกักเก็บน้ำฝนไว้เพื่อดื่ม
 - การพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ด
- นโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (66/23)
 - มีพื้นที่ปลดปล่อยในเขตภาคอีสาน เหนือเป็นส่วนใหญ่
 - มีชาวบ้านชายเป็นทหารป่า จับอาวุธสู้กับรัฐ
 - มีการรวมตัวของทหารเสนานิการ ที่ศึกษาปัญหาทางการเมือง “ทหารประชาธิปไตย”
 - ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กรรมการกลางพคท. ร่วมชี้้นำในการแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์
 - ถ้าจะชนะ ต้องเอาชนะด้วยการเมือง
 - ถ้าเอากำลังไปปราบ เท่ากับเป็นศัตรูกับคนไทยด้วยตัวเอง
 - ต้องให้อำนาจการปกครองแก่ประชาชน
 - ขจัดเงื่อนไขสงครามประชาชน
 - ยอมรับว่าข้าราชการกดขี่ข่มเหงราษฎร
 - ขจัดกลุ่มนายทุนที่เอาเปรียบกรรมกร
 - มีการออกนโยบาย 65/2525 ย้ำอีกรอบให้ทำตาม
 - นโยบายเอาปัญญาชนออกจากป่า

- โดยการวางอาวุธ นีรโทษกรรม
- ความล้มเหลวของการบริหารประเทศของพล.อ.เปรม
 - ระหว่างพรรคกิจสังคมกับพรรคชาติไทย
 - ความขัดแย้งด้านนโยบายและผลประโยชน์
 - เรื่องการส่งออกข้าว
 - เรื่องเสื้อผ้าสำเร็จรูป
 - เรื่องการซื้อน้ำมันดิบจากซาอุดีอาระเบีย
 - เทเล็กซ์อัปยศ
- กบฏเมษาฮาวาย
 - โดยนายทหารกลุ่มยังเติร์ก
- เรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ
 - ยุบสภาก่อนครบ 4 ปีเพื่ออาศัยข้อได้เปรียบใน รธน.
- เกิดการแตกแยกในพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่าง ส.ส.ภาคใต้ และส.ส.กรุงเทพฯ เรื่องการเลือกนายกฯ
- วิกฤตการณ์ค่าเงินบาท
 - พล.อ.อาทิตย์ ไม่เห็นด้วยกับการลดค่าเงินบาท
 - พล.อ.เปรมตอบโต้ด้วยการปลดพล.อ.อาทิตย์ จากผบ.ทบ. ในช่วงการโยกย้ายเดือนเมษายน
- วิกฤตการเมือง

- การเมืองไทยใต้พล.อ.เปรม
 - นโยบายสำคัญสามารถออกมาได้ สกัดโครงการใหญ่ที่พรรคการเมืองเสนอเพื่อหวังผลประโยชน์
 - นโยบายไม่เกิดจากพรรคการเมือง
 - เป็นยุคของเทคโนโลยี แต่อาศัยแรงสนับสนุนจากพรรคการเมือง

ทบทวน ประชาธิปไตยสมัยพล.อ.เปรม

- บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ 2522 ในบทเฉพาะกาล ยกเว้นมาตราที่เป็นประชาธิปไตยหลายมาตรา
- เทคโนโลยีสารสนเทศ + นักวิชาการมาเป็นที่ปรึกษา
- ไม่ไว้วางใจพรรคการเมืองที่สนับสนุน
- มีเส้นแบ่งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง ฝ่ายแรกมีอิทธิพลสูงกว่า
- โครงการใหญ่ๆ จากพรรคการเมืองถูกสกัดจากนายกฯ และกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ
- เป็นนายกฯ ที่เห็นความขัดแย้งของพรรคการเมือง รวมถึงมีองค์กรกึ่งกบฏปกป้อง (ฝ่ายทหาร/พลเรือน) ป้องกันการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง
- ขบวนการการเมืองมีความขัดแย้งในเรื่องของบุคลิกของรัฐมนตรีและนายกฯ
 - รมต.จากพรรคการเมืองมีการคอร์ปชั่น ขัดแย้งกับตัวนายกฯ
- นักการเมืองจากพรรคกลายเป็นตัวประกอบ
- มีเสถียรภาพทางการเมืองสูง (สามารถควบคุมรัฐบาลได้ยาวนาน)
 - นโยบายหลายนโยบายสามารถผลักดันเป็นรูปธรรมได้
- มีปัญหาเรื่องความมั่นคงของรัฐบาล
 - กบฏ 2 ครั้ง
 - การลอบสังหารนายกฯ
- มีการจัดตั้งมวลชน (จากซอก./ทหาร) เพื่อสนับสนุนตนและเรื่องความมั่นคง
 - ลูกเสือ
 - ไทยอาสาป้องกันชาติ
 - กองหนุนแห่งชาติ (กนช.)
- มีการเล่นเกมทางการเมืองระหว่างประเทศกับจีน
 - ทำให้จีนงดการสนับสนุน พคท.
- นโยบายการเมืองนำการทหาร
 - เปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่เข้าป่าออกมาจับตัว รัฐบาลไม่เอาความผิด
 - มีการนำทหารป่าที่กลับใจที่ไม่มีที่อยู่ มาอยู่เป็นหมู่บ้าน ที่ทำกิน (คนละ 25 ไร่) โดยให้อยู่ด้วยกันระหว่างทหารพรานและผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยด้วยกัน
 - ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย
 - นโยบาย 66/23 ที่ออกมา
 - การกดขี่ของข้าราชการ นายทุน พ่อค้า
 - การตัดเงื่อนไขทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต่อต้านอำนาจรัฐ
- นโยบายพัฒนาชนบท แก้ไขความยากจน
 - เจ็บ จน โง่
 - ปูพื้นฐานสาธารณสุขมูลฐาน
 - ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจาก World Bank
- ปูรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ส่งผลอย่างชัดเจนในยุค พล.อ.ชาติชาย

รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ

- รัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง ในรอบ 12 ปี
- บุคลิกภาพต่างจากพล.อ.เปรม
 - พ्लीว ร่อน ปลาไหล
- เป็นการผสมผสานระหว่างทหาร นักการเมือง นักธุรกิจ
- ไม่ใช่ข้าราชการประจำ
- ใช้ทีมงานที่ปรึกษา “บ้านพิษณุโลก”
 - สร้างความไม่พอใจกับกองทัพเป็นอย่างมาก
- แปรสนามรบเป็นสนามการค้า
 - ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- ปัญหาของรัฐบาล นำไปสู่การรัฐประหารปี 2534
 - การคอร์รัปชัน
 - ไปหาไบเสรีจมาแสดง จะจัดการให้
 - ความขัดแย้งเชิงอำนาจกับทหาร
 - ความขัดแย้งระหว่าง ร.ต.อ.เฉลิม กับ พล.อ.ชวลิต
 - มีการเดินเกมทางการเมืองในวงการทหาร
 - เรื่องรถโมบายของ อ.ส.ม.ท.

รัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ 2534

- อ้างเงื่อนไข 5 ข้อ โดยเฉพาะการคอร์รัปชัน
- เลือก อานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกฯ
- รสช. ส่งกลุ่มของตนเข้าคุมในกระทรวงด้านความมั่นคง
- ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดทรัพย์สินนักการเมือง
 - ภายหลังมีคำพิพากษาศาลฎีกา ตัดสินว่าคตส. ไม่มีอำนาจยึดทรัพย์สิน
- นโยบายที่สำคัญ
 - พบว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ 2535 (นโยบายใดเกินกว่า 1000 ล้านบาท ต้องเข้าสู่พบ. ฉบับนี้)
 - มีการให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยแก่ชาวบ้าน
 - โครงการ 4 ทหารเสือ
 - ประสบความสำเร็จ
 - มีการเลือกตั้ง 2535
 - ส.ว.มาจากการแต่งตั้ง (โดยการแต่งตั้งจากรสช.)
 - พรรคสามัคคีธรรมได้เสียงข้างมาก
 - พล.อ.สุจินดา ขึ้นมาเป็นนายกฯ
 - เสียสัตย์เพื่อชาติ
 - เกิดการประท้วงการสืบทอดอำนาจโดย ร.ต.ฉลาด ตามมาด้วย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง
 - สูดท้าย พล.อ.สุจินดา ลาออกจากตำแหน่ง
 - มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา
 - เสนอชื่อ อานันท์ ปันยารชุน มาเป็นนายกฯ อีกรอบ
 - ภายหลังการเลือกตั้ง ประชาธิปัตย์เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล

รัฐบาลชวน หลีกภัย 1

- ปัญหาทางการเมือง
 - เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ระหว่างพรรคชาติไทยและประชาธิปัตย์
 - รัฐบาลตั้งคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปัตย์
 - สปก. 4-01
 - ปัญหาการแจกที่ภูเก็ต
 - นำไปสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยกลุ่ม 16 (เนวิน , ไพโรจน์ สุวรรณฉวี , สุชาติ ตันเจริญ)
- สุดท้าย นำไปสู่การยุบสภา มีการเลือกตั้ง
- พรรคชาติไทยได้เสียงข้างมาก ประชาธิปัตย์กลับไปเป็นฝ่ายค้าน

รัฐบาลบริหาร 2538

- เกิดการเปลี่ยนแปลงในพรรคชาติไทย กลุ่มชวยราชครุหมตอำนาจ กลุ่มทุนใหม่ (บริหาร) ขึ้นมาแทน
- กระแสโลก 3 กระแสประดังเข้ามา
 - กระแสประชาธิปไตย (หลังการล้มของโซเวียต)
 - กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ธรรมชาติในการเมือง
 - การบริหารประเทศด้วยความโปร่งใส
 - ความรับผิดชอบในอำนาจ
 - การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
 - การต่อต้านการคอร์ปชั่น
 - กระแสการกระจายอำนาจ
- เกิดการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมือง เพราะ
 - การไม่ต้องการให้ทหารมารัฐประหาร
 - พบการคอร์ปชั่นอย่างรุนแรง โดยไม่มีการตรวจสอบและจัดการ
 - ต้องการการเลือกตั้งที่สะอาดบริสุทธิ์
 - ภาคเอกชนเรียกร้องให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ
- พรรคชาติไทยชูนโยบายปฏิรูปการเมือง
- ประชาธิปัตย์ยึดถือธรรมเนียมทางการเมือง “ให้พรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงอันดับ 1 จัดตั้งรัฐบาลก่อน”
- มีการต่อสู้อย่างดุเดือด มีการซื้อเสียงมโหฬาร บางพรรคมีการทำรายชื่อเขตที่สู้กัน แล้วอัดเงินเข้าไป
- “สุพรรณบุรี ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี” เขตฐานเสียงพรรคชาติไทย
- ชาติไทยได้จัดตั้งรัฐบาลร่วมกับความหวังใหม่ , กิจสังคม
- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทางการเมือง ให้ชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธาน นำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 2539
- ปัญหาในการบริหารงาน
 - นายกฯ มีการเข้าไปแทรกแซงการทำงานของกระทรวงต่างๆ (ทำตัวเหมือนปลัดกระทรวง)
 - การคอร์ปชั่น
 - นำไปสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจ
 - เรื่องสัญญาติ พ่อไม่ใช้คนไทย (ชานี ศักดิ์เศรษฐ์)
 - การเล่นเกมของพล.อ.ชวลิต ปีบให้บริหารลาออก
 - บริหารเล่นเกมด้วยการยุบสภา
 - เกิดการแตกของกลุ่มเสนาะ เทียนทอง ออกจากพรรคหลังจากยุบสภา

รัฐบาลชวลิต 2539

- ในการเลือกตั้งครั้งนั้น ทุกกลุ่มการเมืองเข้ามาในพรรคความหวังใหม่
- ปัญหาในการบริหารงาน
 - การปฏิรูปการเมือง
 - เป็นกระแสที่เล่นโดยประชาชน นักวิชาการ
 - ปัญหาเศรษฐกิจ
 - มีเค้กลางหลังจากปี 2531 จากการกู้ยืมเงินมาลงทุนด้วยดอกเบี้ยต่ำ
 - การทุจริตในธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ และสหธนาคาร
 - มีการโจมตีค่าเงิน โดย จอร์จ โซรอส
 - อัตราดอกเบี้ยขึ้นสูง
 - มีการลอยตัวค่าเงินบาท
 - การขอเข้ารับการรับความช่วยเหลือจาก IMF
 - ปัญหาในรัฐบาล
- รัฐบาลประกาศลาออก

รัฐบาลชวน 2

- มีการดึงขุนพลเศรษฐกิจ
 - ธารินทร์ นิมมานเหมินท์ , ศุภชัย พานิชภักดิ์
 - แต่นโยบายขัดแย้งกันเอง
- การบริหารงานไม่ประสบความสำเร็จ
- อยู่ในช่วงคาบเกี่ยวระหว่าง รธน. 34 และ 40

ทักษิณ ชินวัตร

- เข้าการเมืองโดยการชักชวนของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในพรรคพลังธรรม
- มีความขัดแย้งกับประสงค์ สุ่นศิริ ในสมัยชวน1 เรื่องการดำรงตำแหน่งในกระทรวงการต่างประเทศ
- ช่วงปี 2542 มีการรวมตัวของกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มที่ออกจากป่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ รวมทั้งดึงเอา สุชาติธน์ เกยุราพันธ์ จากพรรคพลังธรรม มารวมตั้งพรรคไทยรักไทย ต้องการสร้างพรรคการเมืองแบบใหม่
- แต่หลังจากการเปลี่ยนเป้าหมายต้องการชนะการเลือกตั้งเป็นหลัก ทำให้ผู้ก่อตั้งกลุ่มนักวิชาการได้ลาออก และกลุ่มการเมืองเก่าๆ ก็กลับเข้ามาสู่พรรคไทยรักไทย
- เกิดการควมรวมพรรคการเมืองเข้าสู่พรรคไทยรักไทย

การปฏิรูปทางการเมือง

- หลายคนไม่เชื่อมั่นในนักการเมือง
- ปัญหา 4 ข้อไม่อาจแก้ไขด้วยการแก้รัฐธรรมนูญหิวข้อย่อยๆ
- ต้องไม่ให้นักการเมืองที่มีผลประโยชน์ส่วนตนมีส่วนในการแก้ไขเพียงผู้เดียว
- จึงมีการวางแผนว่าจะมีการปฏิรูปการเมืองได้อย่างไร โดยไม่ต้องรัฐประหาร

- ช่วงปี 2538-2539 กลุ่มนักกฎหมายมหาชน หาช่องทางในการเขียนกฎหมายเกณฑ์ทางการเมืองใหม่ รวมทั้งสถาบันนโยบายศึกษา ได้ศึกษาพบว่า การแก้ปัญหาคือการเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ โดยการแก้ไขรธน. 2534 เพิ่มเติมปี 2539
- มีการตั้ง สสร. เพื่อการร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 99 คนขึ้นมาร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ รัฐสภามีหน้าที่ให้ความเห็นชอบเท่านั้น

การปฏิรูปการเมือง

- มีจุดเริ่มต้นจากช่วงปี 2531-2534 ของรัฐบาลชาติชาย
 - ต้องแสดงใบเสร็จในการตรวจสอบการทุจริต
- นักการเมืองใช้อำนาจแทรกแซงข้าราชการและทหาร
 - ทหารไม่ยอมให้นักการเมืองเข้าแทรกแซงการทำงานของกองทัพ
- ยุคการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบฟองสบู่
- การสร้างโครงการ “เมกกะโปรเจ็ก” ที่ลงทุนมหาศาลของกลุ่มนักการเมือง
- การแสวงหาประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดินระหว่างข้าราชการและนักการเมือง

ช่วงปี 2534 – 2540

- การปฏิวัติของทหารที่ไม่สามารถสืบทอดอำนาจแบบเดิมได้
- การเติบโตของชนชั้นกลางที่กลายเป็นพลังทางการเมืองต่อต้านอำนาจเผด็จการ
- กระแส 3 กระแสของโลก
 - Globalization กระแสโลกาภิวัตน์
 - Democratization กระแสประชาธิปไตย
 - Decentralization การกระจายอำนาจ
- รัฐบาลหลังการเลือกตั้งปี 35 ถูกจับตาในพฤติกรรมทางการเมืองที่แสวงหาประโยชน์เพื่อถอนทุน
- กระแสโลก 3 กระแส กัดดันให้รัฐบาลและรัฐสภาต้องปฏิรูปทางการเมือง
- พลังของชนชั้นกลางและกระแสโลก กัดดันนักการเมืองให้มีการปฏิรูปทางการเมือง

ปัญหาทางการเมืองก่อนปี 2540

- การเมืองไม่มีเสถียรภาพ มีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อการลงทุนของภาคเอกชน (ตัวอย่างเช่น นโยบายพลังงาน)
- ตลาดหุ้นมีการเล่นกับกระแสมากเกินไป
- สถาบันทางการเมืองไม่เข้มแข็ง ไม่เป็นสถาบันหลักของประชาธิปไตย
 - รัฐสภาไทยด้อยประสิทธิภาพ
- ระบบการเมืองไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา
 - ใช้วิธีการหนีปัญหา แทนการแก้ปัญหา (เช่น ปัญหายาบ้า)
- การถอนทุนคืนหลังการเลือกตั้ง
- ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในนักการเมือง
 - หากประชาชนไม่เชื่อมั่นในผู้นำ ระบบย่อมอยู่ไม่ได้
- ไม่มีระบบการตรวจสอบและลงโทษนักการเมืองรวมถึงข้าราชการที่ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์
 - อำนาจปกติไม่มีพลังเพียงพอที่จะจัดการกับนักการเมืองคอร์รัปชัน
- ประชาชนไม่มีหลักประกันด้านสิทธิ เสรีภาพ (เช่น เรื่องสุขภาพ วัฒนธรรม ประเพณี การทำมาหากิน)
- ไม่มีสถาบันการเมืองอื่นที่เป็นหลักประกันให้ประชาชน ในการตรวจสอบอำนาจรัฐ
- ไม่มีกฎหมายในการป้องกันนักธุรกิจเข้ามาหาประโยชน์ทางการเมือง

- ไม่มีกระบวนการยุติธรรมที่มีพลังเพียงพอในการลงโทษนักการเมือง รวมถึงการสกัดกั้นการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของนักการเมือง
- ประชาชนถูกกันออกจากการตัดสินใจทางการเมือง ถูกใช้เป็นเพียงผู้สร้างความชอบธรรมเท่านั้น (ผ่านการเลือกตั้ง)
- การเมืองเป็นเวทีของนักการเมือง พรรคการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ
- ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบายสาธารณะของรัฐ
- เป็นการปกครองแบบรวมอำนาจ มากกว่าการกระจายอำนาจ

การเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540

- มีการปฏิรูปกลไก และโครงสร้างอำนาจรัฐทั้งระบบ
 - สร้างสถาบันทางการเมืองใหม่ขึ้นมาในการถ่วงดุล ตรวจสอบอำนาจฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ นั่นคือ **องค์กรอิสระ**
 - กกต. > ดูงานจากฟิลิปปินส์และอินเดีย เป้าหมายคือการจัดการเลือกตั้งที่ปราศจากการทุจริต
 - ปปช. > ตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
 - สตง. > ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐ
 - ศาลปกครอง > ศาลอิสระในการตรวจสอบการใช้อำนาจ มีอำนาจในการเพิกถอนการใช้อำนาจรัฐ
 - ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง > ศาลเดียวจบ เนื่องจากถือว่า ปปช. มีการวินิจฉัยมาเรียบร้อยแล้ว
 - ศาลรัฐธรรมนูญ > ตัดสินข้อพิพาทหรือข้อสงสัยในการกระทำใดๆ ว่าขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญหรือไม่
 - คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ > ปกป้อง ป้องกันสิทธิของประชาชน ไม่มีอำนาจในการบังคับ แต่สามารถสร้างแรงกดดันได้
- กำหนดความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ
 - เกิดจากการทับซ้อนตำแหน่งกันของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จึงมีการแยกกันเด็ดขาด
 - การตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยฝ่ายนิติบัญญัติ
 - การตั้งกระทู้ถามสด
 - แบ่งสมัยประชุมสภา เป็นสมัยสามัญทั่วไป และสมัยนิติบัญญัติ
 - ป้องกันการยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจถี่เกินไป
 - ยุบสภาหนีการอภิปรายไม่ได้
 - ให้ฝ่ายค้านเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ด้วย
- สร้างระบบบริหารให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ
 - ส.ส.ต้องสังกัดพรรคการเมือง
 - ส.ส.ต้องสังกัดพรรคการเมือง 90 วัน (ยุบสภาเลือกตั้งใหม่ใน 60 วัน , ครบวาระ 45 วัน)
 - กำหนดเสียงในการยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี 2 ใน 5 รัฐมนตรี 1 ใน 5
- สร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมือง
 - มีเงินกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง สนับสนุนให้พรรคการเมือง
 - มีประชาธิปไตยในพรรค โดยการฟังเสียงกรรมการบริหาร ไม่ใช่เป็นพรรคของเจ้าของพรรคคนเดียว

- การจัดให้มีสาขาพรรค
- วุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง 200 คน
- วางระบบการเลือกตั้งใหม่ ป้องกันการซื้อเสียงและโกงการเลือกตั้ง
 - เปลี่ยนการเลือกตั้งเป็นเขตเดียว เบอร์เดียว
 - เปลี่ยนการนับคะแนนไปที่ส่วนกลาง
 - เกิดปัญหาการเปลี่ยนที่บัตร หรือทุจริตระหว่างการเดินทาง

ปัญหาการเมืองไทยหลังการปฏิรูปการเมือง 2540

- ความล้มเหลวของระบบพรรคการเมือง
 - เกิดการยุบรวมพรรคการเมืองเล็กๆ โดยใช้เงิน
 - เกิดระบบผู้นำพรรคคนเดียว
- ความล้มเหลวของระบบการเลือกตั้ง
 - ไม่สามารถป้องกันการซื้อเสียงได้ จับได้แต่เหตุเล็กๆ น้อยๆ
- ความล้มเหลวของวุฒิสภา (การตรวจสอบ และความเป็นกลาง)
 - จากการห้ามหาเสียง ทำให้ต้องใช้ฐานเสียงของส.ส.
 - เนื่องจาก ส.ว. มีหน้าที่ในการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระ
- ความล้มเหลวของการแยกอำนาจบริหารและสภา
 - ฝ่ายบริหารไม่สนใจสภา
- ความเข้มแข็งของฝ่ายบริหารและผู้นำที่มากจนไม่มีกลไกตรวจสอบได้
- ระบบการตรวจสอบถูกแทรกแซง
- การปฏิรูประบบราชการที่ไม่สำเร็จ
 - กลายเป็นการจัดสรรผลประโยชน์ของแต่ละกระทรวงให้ถัวเฉลี่ยกันไป
- สิทธิ เสรีภาพสื่อถูกแทรกแซง
 - การถอนโฆษณา สั่งหยุดการจัดรายการ
- การบริหารประเทศอยู่ภายใต้โฆษณาชวนเชื่อ
- การปกปิดข้อมูลข่าวสารภายใต้การบริหารของรัฐเพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม
- การถ่วงดุลอำนาจรัฐที่เป็นอิสระถูกบั่นทอน
 - นักวิชาการถูกซื้อตัว ถูกถากถางจนไม่ยอมพูด
- เกิด “ธุรกิจการเมือง”
- ราชการถูกลดบทบาท กลายเป็นทาสรับใช้นักการเมือง
- ระบบการเมืองไทยเป็นระบบสองพรรคจอมปลอม
- การเมืองกลายเป็น “การเมืองการตลาด” โดยใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์-สร้างภาพ-โฆษณาชวนเชื่อภายใต้สื่อทุกรูปแบบ
- ความสัมพันธ์ของฝ่ายการเมืองกับข้าราชการกลายเป็นนายจ้างกับลูกจ้าง
- การเมืองภาคประชาชนไม่ได้รับการเหลียวแล

เกิดเหตุจลาจลรัฐสภา
นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมากกว่าประธานาธิบดี
เนื่องจากคุมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารทั้งหมด

ข้อสอบ 2 ส่วน

- ช้อย่อย 20 คะแนน 4-5 ข้อ
- ข้อใหญ่ 15 คะแนน วิเคราะห์ เปรียบเทียบ
วิธีการตีความ อาจจะทำเป็น
- ตาราง
- ยึดแนวการบรรยายเป็นหลัก
- อธิบายสารสำคัญมาตอบ
- เอกสารอ่านประกอบ เสริมความแน่นและความเข้าใจ